

aine algab K K

---

kataloog S23 K24

---

ainekood MTX830

---

nimetus

Teksti sisse minek

täpsustus

valikaine BAK, MAG ja DOK õppele

õppejõud

E.Jõks

eeldusaine(d)

---

asem

1

t kokku

30.0

t asem

30.0

t näd

0.0

EAP kokku

3.00

LO

0.0

GR

0.0

IND

0.0

SEM

0.0

PR

0.0

---

kvorm

---

asem

EAP

---

eesmärk

Õppida mõtestama teksti rolli vokaalmuusikas ja leida võimalusi teksti ja selle narratiivi paremaks esiletoomiseks nii sisuliselt kui tehniliselt.

---

aine sisu

Lääne kirjaliku muusikakultuuri esimene vokaalrepertuaar oli keskaegne sakraalne ladina monoodia, mida rahvakeeles tuntakse gregooriuse lauluna. See repertuaar pani aluse lääne professionaalsele muusikakultuurile ning ühtlasi seadis paika teksti ja muusika kokkukuuluvuse ideaalstandardi. Tekst ja muusika olid seotud nii vahetult, et eristus muusika ja teksti vahel oli teatud žanrites pea võimatu. Seda võiks nimetada teksti ja muusika „abielu“ ajastuks.

Mitmehäälsuse kujunemisega tekkis teksti ja muusika vahel „tüli“, mis 12. saj lõpuks päädis „lahutusega“.

Organumis ja keskaegses motetis ei olnud tekst enam vokaalteose orgaaniline osa, vaid täitis pigem muusikalise narratiivi ja kompositsioonilise efekti edastamise tehnilise abivahendi rolli. Alates ars nova liikumisest hakkas tekst otsima tagasiteed vokaalkompositsiooni orgaanilisse tervikusse. Iga järgnev muusikaloo ajastu on püüdnud teksti rolli (vokaal)muusikas uuesti mõtestada. See on olnud rohkem või vähem edukas ja tekst ning muusika on mõningate ajastute repertuaaris saanud taas üsna lähedaseks, aga keskaegse ladina monoodia loodud teksti ja muusika abielu ei ole suudetud ennistada.

Tegu on teoreetilis-praktilise ainega, mille käigus õpitakse erinevaid meetodeid otsimaks kaotsiläinud teksti ja muusika „abielu“ nendest vokaalmuusika repertuaari osistest, mida aines osalevad üliõpilased oma õpingutes ja loometegevuses praktiseerivad. Selleks kasutatakse komplekti Eerik Jõksi juurutatud meetoditest ja harjutustest, mis põhinevad keskaegse ladina kirikulaulu uurimisel ja esitamisel ning kaasaegase eesti, soome ja inglise ühehäälese vokaalmuusika komponeerimisel, esitamisel ja õpetamisel.

õpiväljundid

Kursuse lõppedes peab üliõpilane:

(1) olema suuteline vaatama vokaalmuusikakompositsiooni tekstile „värske“ pilguga, tundes selles ära vokaalteose orgaanilise terviku ühe osise, (2) tundma valikut meetodeid, kuidas teksti ja selle narratiivi paremini esile tuua nii sisuliselt kui tehniliselt.

---

hindamismeetodid

Mitteeristav hindamine, mille komponendid on: (1) 50% loengutest osavõtt, (2) 50% praktiliste ülesannete komplekt, mis näitab omandatud teadmiste realiseerimise oskust.

---

hindamiskriteeriumid

Üliõpilane saab positiive hinnangu, kui on ta on (1) osalenud minimaalselt 75% loengutes (kui ei ole eraldi kokkulepet õppejõuga), (2) sooritanud semestri alguses kokku lepitud kirjaliku teadmiste kontrolli, kus õigeid vastuseid on vähemalt 60%, (3) läbinud suulise teadmiste kontrolli.

---

kirjandus / repertuaar

Jöks, Eerik (2021). Eesti emakeel ja koraaliviisiide rütm. Res Musica, 13, 137–198.

Jöks, Eerik (2018). Neli esimest sammu emakeelses pühalaulus ehk lühike pühalaulu õpetus, mille abil saab igaüks ühe tunniga teha tulemuslikult algust Pühakirja tekstide süvenenud ja palvemeelse muusikalise lausumisega. Tallinn: Superare signum.

Jöks, Eerik (2020). Kirikulaulu kool I-XI, üksteist video õppematerjali eestikeelse kirikulaulu õppimiseks.

---

ainekava koostaja

E.Jöks